

„МОРФОЛОШКА ДИСПОЗИЦИЈА НА АПИКАЛНИТЕ ВАРИЈАЦИИ НА КАНАЛНИОТ СИСТЕМ КАЈ ХУМАНИТЕ МАКСИЛАРНИ ПРЕМОЛАРИ, ЕНДОДОНТСКО-ОРАЛНО ХИРУРШКИ ТЕРАПИСКИ ПРОБЛЕМ“

Асс д-р МАРИНА КАЦАРСКА

Морфологијата на максиларните премолари, поединечно и интегрално, демонстрира различни варијации. Иако постои прилично јасна коронарна дескрипција, во повеќето случаи коренската морфологија, вклучувајќи ја и каналната, можат значително да варираат кај различни индивидуи и популации.

Доброто познавање на анатомотоморфолошката градба на забите, а во тој контекст и на максиларните премолари, на пулпината комора и каналниот систем, е извонредно значајно не само за потребите на конвенционалните, туку и за хируршките процедури на лекување.

Од тие причини, во услови кога податоците за инциденцата на апикалните рамификации се екстремно скудни, прашањето за потребата за целосна детерминација на овој апикален толку варијабилен спецификум, ја определи интенцијата на овој магистерски труд, во проследување на:

- екстерната морфологија - идентификација на корените на максиларните први и втори премолари,
- интерната морфологија - идентификација на бројот на каналите во апикалната трети на на максиларните први и втори премолари, идентификација на истмуси, на трансверзалните анастомози, апикалните делти како и идентификација на бројот и локализација на апикалните форамени.

За реализирање на поставената цел, беа проследени 60 хумани максиларни премолари,

по 30 за секој премолар. Истражувачкиот примерок беше обезбеден по пат на индицирана егзодонција, а апикалниот примерок по пат на ресекција на една третина од радиксот. Примарно добиените ресецирани површини на секој апикален фрагмент беа изложени на директна визуелна идентификација, потоа боени со метиленско сино и користејќи зголемена илуминација и магнификација, беа визуелно проследени. По декалцинацијата во 7.5% трихлороцетна киселина, апикалните ампути беа изложени на трансверзални сериски секции, од по 1 мм, почнувајќи од апексот и нумерирани од I – VI, поединечно фиксирани во 10% формалин и обоени по методата на ХЕ (хематоксилин-еозин). За анализа на материјалот беше користена светло-сна (Leitz) микроскопија. Добиените резултати беа компаративно иследувани и студиозно обработени според современите статистички методи.

Анализираните резултати ја потврдуваат доминантната застапеност на двокорените М.П.П., со одвоени корени (50%), со застапеност на едноканална структура низ сите сегменти на букалните и на палатиналните корени. М.В.П. беа еднокорени во 70%, со едноканална и двоканална структура низ сите сегменти. Истмуси регистриравме кај 26.6% од проследените М.П.П., и 43.3% од М.В.П. Трансверзални анастомози кај 20% од проследените М.П.П., и 16.6% од М.В.П. Апикална делта беше идентификувана кај 73.3% од М.П.П., и 80% од М.В.П. Букалните корени на М.П.П. имаа еден форамен во 66.6%, а палатиналните во 80% од проследените примероци. Девијација на локализација на форамениите беше доминантно констатирана

кај двокорените М.П.П. со фузија на корени (63.7%). Еднокорените М.В.П. имаа два форамена во 52.38% од случаите, а девијација на нивната локализација беше застапена кај 34.2%.

Добиените сознанија имаат за цел во секој поединечен случај да ги определат, селектираат и целосно да ги прецизираат можните терапевтски процедури до граници на едноставност,

обезбедувајќи ги на тој начин сите предуслови за успешен ендодонтско-хируршки третман, а истиот да не претставува мисија >search & destroy<.

Клучни зборови: апикални варијации, хумани максиларни премолари, ендодонтско и орално хируршки терапевтски проблем.

Проф. д-р Бранко Василевски